

FIHRD - CHIRA ACADEMY

Reviews Weekly

CHIRA
academy

ปีที่ 1 ฉบับที่ 39

15-21 ธันวาคม 2555

กระทรวงแรงงาน ควรจะเปลี่ยนชื่อเป็นกระทรวง ทรัพยากรมนุษย์ได้แล้ว

ที่มา : คอลัมน์ “บทเรียนจากความจริงกับ ดร.จิระ” หน้า 5
หนังสือพิมพ์แนวหน้าฉบับวันเสาร์ที่ 22 ธันวาคม 2555

แหวนห้า

บทเรียน
จากความจริง
จิระ หงส์ลาธรมภ์

ในช่วงเวลา 35 ปีที่ผมได้ทำงาน เรื่องทรัพยากรมนุษย์ได้เห็นความเปลี่ยนแปลงอย่างมากในเรื่องความสำคัญ
ของทรัพยากรมนุษย์

เกือบทุกประเทศในโลกก็ให้ความสนใจเรื่อง ทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น บางประเทศเน้นไปถึงทุนมนุษย์ด้วยซ้ำ
จีนและอินเดียไม่มีกระทรวงแรงงานแล้ว มีแต่กระทรวงทรัพยากรมนุษย์

การก่อกำเนิดของกระทรวงแรงงาน ซึ่งมี ศ.นิคม จันทรวิฑูร และตัวผมเองได้ช่วยกันผลักดันจนสำเร็จ แต่การ
เกิดของกระทรวงแรงงานมาจากวัฒนธรรมของกระทรวงมหาดไทย ซึ่งมองแรงงานเป็นเรื่องความมั่นคง ไม่ใช่เรื่อง
ยุทธศาสตร์ในการพัฒนาประเทศทางด้านเศรษฐกิจสังคมและการเมือง

ช่วงแรกๆ มองว่าผู้ใช้แรงงานมีค่านิยม อันตรายต่อความมั่นคงของประเทศ เป็นช่วงที่ขัดแย้งทางอุดมการณ์
ฝ่ายขวา ฝ่ายซ้าย

บางคนจึงเรียกกระทรวงแรงงานในปัจจุบันว่า มหาดไทย สาขา 2 งานพัฒนาฝีมือแรงงานและความรู้ แรงงาน
ต่างดาวและการสร้างงานหรือนโยบายการมีงานทำ จึงไม่ได้รับการดูแลเท่าที่ควร แต่ไปเน้นการปฏิวัติตามกฎหมาย
เป็นหลัก

ในช่วงหลังๆ ผมมีโอกาสดำเนินไปช่วยงานกระทรวงแรงงานเป็นครั้งเป็นคราว พบว่ามีข้าราชการดีๆ มี
คุณภาพหลายคน จึงอยากเห็นบทบาทของกระทรวงแรงงาน ในการเป็นกระทรวงพัฒนาทุนมนุษย์หรือพัฒนา
ทรัพยากรมนุษย์มากขึ้น ซึ่งก็เป็นแนวทางที่เหมาะสมกับแนวโน้มของโลก

ในขณะที่ชื่อกระทรวงแรงงานไม่เปลี่ยน แต่มีกระทรวงสวัสดิการสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ขึ้นมา ทำให้
คนไทยส่วนหนึ่งสับสนมากว่าเป็นกระทรวงดูแลทรัพยากรมนุษย์หรือไม่? ความจริงแล้วกระทรวงนี้ดูแลเด็ก ผู้พิการ
ผู้หญิง ผู้สูงอายุและผู้ด้อยโอกาส จึงไม่ใช่กระทรวงทรัพยากรมนุษย์โดยแท้

ผมจึงอยากขอให้ผู้เกี่ยวข้อง นำประเด็นเหล่านี้มาพิจารณา เพื่อปรับปรุงการทำงานของกระทรวงแรงงาน
เปลี่ยนบทบาทหน้าที่ที่ควรจะเป็นและในที่สุดอาจจะเปลี่ยนชื่อกระทรวงให้เป็นกระทรวงพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ใน
ที่สุด

เมื่อวันที่ 19 ธันวาคมที่ผ่านมา ผมมีโอกาสรับเชิญไปร่วมอภิปรายและแสดงความคิดเห็นให้เจ้าหน้าที่แนะแนวทั่วประเทศของกรมการจัดหางานที่จังหวัดนครนายก ซึ่งปัจจุบันควรจะชื่อ **กรมการสร้างงาน** แต่ใช้ชื่อ**กรมการจัดหางาน** ทำหน้าที่คล้ายๆช่วยให้ผู้จ้างกับลูกจ้างได้พบกัน เน้นไปที่แรงงานระดับล่างมากกว่าแรงงานระดับกลาง และระดับบน

ยิ่งไปกว่านั้นกรมนี้นี้มีหน้าที่เพิ่มขึ้น จะต้องศึกษาบางเรื่องมากขึ้น เช่น

1. โครงสร้างประชากรของไทย ซึ่งมีเด็กเกิดน้อย ผู้ใหญ่เยอะ มีผู้สูงอายุมาก
2. แรงงานต่างด้าวซึ่งเข้ามาในประเทศไทยกว่า 3 ล้าน 5 แสนคน จะบริหารจัดการอย่างไร?
3. ลดปัญหาว่างงานระดับปริญญาตรี โดยเน้นแรงงานอาชีพให้เพิ่มมากขึ้น แต่ทำยาก เพราะเด็กไทยไม่เรียนอาชีพ
4. พัฒนาศักยภาพของแรงงาน โดยเฉพาะให้คุณภาพของทุนมนุษย์ ขึ้นพื้นฐาน
 - เช่น คุณธรรม จริยธรรม ระเบียบวินัย ความสุขในการทำงาน ทำงานอย่างยั่งยืน
 - เน้น Networking และความคิดสร้างสรรค์
 - ทำงานเป็นทีม บริหารความหลากหลาย (Value Diversity)
 - ภาษาต่างประเทศ เช่น ภาษาอังกฤษและภาษาอาเซียน
 - สู้ต้อายงานที่สำคัญ คือ ส่งเสริมทักษะอย่างเดียวนั้นไม่พอ ต้องเน้นไปที่การเพิ่มศักยภาพของทุนมนุษย์เหล่านั้น เช่น ความรู้และความใฝ่รู้ คิดเป็น วิเคราะห์เป็น

ผมได้เน้นว่า จะต้องค้นหว่า ตนเองต้องปรับตัวอย่างไร? มีช่องว่างอะไร? เพื่อทำงานให้สำเร็จ จิตวิทยา ทีมเวิร์ค การใฝ่รู้ การเจรจาต่อรอง

มี 2 ประเด็นที่น่าสนใจในการสัมมนาครั้งนี้ พบว่า กรมการจัดหางาน ควรจะเร่งรัดบทบาทของผู้แนะแนวใน 3 จังหวัดภาคใต้ให้มากขึ้น เพื่อลดปัญหาความไม่มั่นคง เพราะยังวัยรุ่นใน 3 จังหวัดภาคใต้วางงานมากก็จะสร้างความรู้แรงทางการเมืองมากขึ้น

ผู้แนะแนวจะต้องเน้นการทำงานร่วมกับผู้แนะแนวของโรงเรียนและมหาวิทยาลัยมากขึ้น เพื่อให้ครบวงจร โดยมีคุณภาพของทรัพยากรมนุษย์ที่เหมาะสมกับตลาดแรงงาน

แต่ที่สำคัญกว่านั้นในอนาคตคือ จะแก้ปัญหาคาราคาถนองแรงงานของไทย เพราะอัตราการเกิดของประชากรของไทยลดลงอย่างมาก ทำให้แรงงานใหม่การเกิดของตลาดแรงงานอัตราซาลงอย่างมาก จึงต้องบริหารแรงงานต่างด้าวให้เหมาะสมกับความต้องการของประเทศ

การเข้าอาเซียนจึงจะต้องใช้ทรัพยากรมนุษย์ของอาเซียนให้เป็นฐานการผลิตเดียว (Single Production base) ซึ่งใช้โครงสร้างประชากรแตกต่างกัน เช่น เขมร พม่า ลาว ยังมีแรงงานส่วนเกิน จะเป็นกำลังสำคัญในเรื่องแรงงานให้ไทยในอนาคต จะบริหารจัดการอย่างไรให้เกิดมูลค่าเพิ่มสูงสุด

ส่วนเรื่องอื่นๆในสัปดาห์นี้

ขอประณาม ผู้ที่ทำร้ายคุณราเมศ รัตนะเชวง ทีมกฎหมายพรรคประชาธิปัตย์ ตำรวจควรจับตัวคนร้ายให้ได้ รัฐบาลชุดนี้ควรดูแลความปลอดภัยของประชาชนให้ปลอดภัย

ธนาคารโลกทำวิจัยว่า 2 ปี การนำเข้า รัฐขาดทุนไปแล้ว 2 แสน 5 หมื่นล้าน หมดไปที่ใคร ประชาชน
เกษตรกร ได้ 30% ที่เหลือไปไหน?

นโยบายกระตุ้นกิเลสให้คนไทยเป็นหนี้โดยซื้อรถคันแรก ได้ผลเพราะนโยบายแจกเงินแสนใครๆก็ชอบ แต่
อันตรายในระยะยาว

- นโยบายด้านขนส่งมวลชนไม่เกิด
- ปัญหาสิ่งแวดล้อมและรถติด
- ขาดวินัยการเงิน หนี้เสียมากขึ้น

สุดท้าย ผมขอขอบพระคุณ ฯพณฯ พลเรือเอก ชุมพล ปัจจุสานนท์ องคมนตรีที่ให้เกียรติเป็นประธานในพิธี
มอบรางวัล ASEAN COMMERCE AWARDS 2012 ทำความปลื้มและภูมิใจ แต่ผู้ได้รับรางวัล

งานนี้คือ การสร้างความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่าง ไทย – Asean + จีน

ผมได้เห็นศักยภาพของจีนในอนาคตที่จะมีบทบาทในไทย หนังสือพิมพ์ People Daily จะตีพิมพ์ในไทย ทุกๆ
เดือน คนไทยต้องรู้เรื่องเมืองจีนมากขึ้นรวมทั้งภาษาจีนด้วย

ดีใจที่มีส่วนร่วมเล็กๆ ทำให้ความสัมพันธ์ยั่งยืน

Local / Global ครับ

ผมได้รับเกียรติให้ร่วมอภิปรายหัวข้อ “แนะแนวอย่างไรเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)” ร่วมกับ
คุณนรา รัตนรุจ ที่ปรึกษาในคณะอนุกรรมการแรงงานสภาผู้แทนราษฎร ดร.ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ ผู้ช่วยผู้ว่าการสาย
ทรัพยากรบุคคลและพัฒนาองค์กรธนาคารแห่งประเทศไทย และมี ดร.โชคชัย สุทธาเวศ เป็นผู้อำนวยการอภิปราย จัด
โดย กองส่งเสริมการมีงานทำ เมื่อวันที่ 19 ธันวาคม 2555 ณ ว่างยาว ริเวอร์ไซด์ รีสอร์ท จ.นครนายก

าพณา พลเรือเอก ชุมพล ปัจจุสานนท์ องคมนตรีที่ให้เกียรติเป็นประธานในพิธีมอบรางวัล ASEAN COMMERCE AWARDS 2012 เมื่อวันที่ 18 ธันวาคม 2555 ณ โรงแรมแชงกรีลา กรุงเทพฯ

ศ.ดร.จิระ หงส์ลดารมภ์

เลขาธิการมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ

dr.chira@hotmail.com

www.gotoknow.org/blog/chiraacademy

แฟกซ์ 0-2273-0181

หนังสือ "8K's+5K's:

ทุนมนุษย์คนไทยรอรับประชาคมอาเซียน"

เรียนรู้ 13 ทุ่ที่จะช่วยให้คุณเป็น ของอาเซียน"คนคุณภาพ"

วางจำหน่ายแล้ววันนี้

ที่ร้านหนังสือชั้นนำทั่วประเทศ

"ขอขอบคุณที่ท่านจะร่วมเป็นส่วนหนึ่งที่จะร่วมพัฒนาทุนภาพทุนมนุษย์ของประเทศไทย" ... จิระ หงส์ลดารมภ์

- ติดตามสื่อเพื่อการพัฒนาความรู้ และติดตามอุทกทางปัญญา กับ Chira Academy's Medias

- ติดตามชมรายการโทรทัศน์ คิดเป็น..ก้าวเป็น.. กับ ดร.จีระ ทางTGN ออกอากาศทุกวันพฤหัสบดีเวลา 21.00-21.25 น.

วันพฤหัสบดีที่ 26 ธันวาคม 2555

ตอน Service Innovation

สนใจ VCD รายการ (ตอนละ 120 บาทพร้อมค่าส่ง) โทร. 081-207-2255

- ติดตามฟังรายการวิทยุ Hard Talk.. Thailand ทุกวันเสาร์ เวลา 15.00 – 16.00 น. ที่คลื่นเนชั่น 90.5 หรือทางอินเทอร์เน็ต

- ติดตามฟังรายการวิทยุ Human Talk ทุกเช้าวันอาทิตย์ เวลา 06.00 – 07.00 น. ที่คลื่น 96.5 หรือทางอินเทอร์เน็ต

ขอขอบคุณผู้สนับสนุนร่วมสร้างสรรค์รายการอย่างดียิ่งเสมอมา

‘เป็นข่าว.. รายสัปดาห์’

โดย..กองโจรทางปัญญา

สวัสดีค่ะท่านสมาชิก FIHRD – Chira Academy Reviews Weekly ทุกท่าน

สัปดาห์นี้คงหนีไม่พ้นวันหลังจากการแข่งขันฟุตบอลที่ปิดฉากลงไปอย่างดุเดือดสำหรับฟุตบอลเอเอฟเอฟ ซูซูกิ คัพ 2012 ด้วยความสำเร็จอีกครั้งของสิงคโปร์ ที่ชิงแชมป์สมัยที่ 4 ไปครองสูงที่สุดในประวัติศาสตร์ของการแข่งขัน ฟุตบอลเอเอฟเอฟ ซูซูกิ คัพ หรือฟุตบอลชิงแชมป์แห่งชาติอาเซียน ซึ่งจัดแข่งขันเป็นประจำทุกๆ 2 ปี โดยหนนี้ไทยและมาเลเซียเป็นเจ้าภาพร่วมกัน สำหรับทีมไทยนั้น อย่างน้อยก็ได้เห็นถึงความพยายามของนักเตะไทย บรรยากาศกองเชียร์ไทยเต็มสนาม ซึ่งเป็นภาพที่ห้วงหายนานาน ได้มาเห็นความสามัคคีแบบนี้ก็ดีใจค่ะ..

18 ธันวาคม 2555 ศ.ดร.จิระ หงส์ลดาธรรม์ ได้รับเกียรติจากสมาคมการค้าอาเซียน เพื่อเข้าร่วมงานพิธีเปิดตัวนิตยสาร PeopleDaily ภาษาไทย-จีน ฉบับรายเดือนในประเทศไทย งานสัมมนาการค้าอาเซียน เรื่อง “ทิศทางเศรษฐกิจอาเซียน 2012” และพิธีมอบรางวัล “Asean Commerce Award 2012” ณ โรงแรมแชงกรีล่า

19 ธันวาคม 2555 ศ.ดร.จิระ หงส์ลดารมภ์ได้รับเกียรติจาก กระทรวงแรงงานให้มาร่วมอภิปรายให้กับนักแนะแนวอาชีพ หัวข้อแนะแนวอย่างไรเพื่อก้าวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจ อาเซียน (AEC) โดยมีผู้ร่วมอภิปรายคือ คุณนรา รัตนรุจ ดร.ณัฐวุฒิ พงศ์สิริ และ ดร.โชคชัย สุทธธาเวศ ณ วิทยาลัยเวอริเซดส์รีสอร์ท นครนายก

20 ธันวาคม 2555 ศ.ดร.จิระ หงส์ลดารมภ์ นำกรรมการ และ ทีมงานมูลนิธิพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ระหว่างประเทศ เข้าหารือกับคุณพิรุณ ลายสมิต และ คุณวีระยา จารุอำพรพรรณ สำนักงานความร่วมมือเพื่อการพัฒนาระหว่าง ประเทศ (สพร.) เพื่อหารืองานร่วมกัน และเข้ามอบกระเช้า ปีใหม่

สวัสดีค่ะท่านผู้อ่าน

FIHRD - Chira Academy Reviews Weekly

หลังจากที่ดิฉันห่างหายไปนาน ไม่ได้มา ทักทายกับท่านผู้อ่านเลยเพราะมีกิจกรรมพัฒนาทุน มนุษย์มากมายที่ต้องทำอย่างต่อเนื่องค่ะ

วันนี้ถือเป็นวันดีส่งท้ายปีเก่า 2555 ต้อนรับปี ใหม่ 2556 ดิฉันขออวยพรทุกท่านล่วงหน้าให้คิดสิ่งใด หวังสิ่งใดให้สมหวัง มีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ และมีความสุขสดชื่นกันทุกคนค่ะ ช่วงปีใหม่นี้ท่านไหน เดินทางก็ขอให้ระมัดระวังความปลอดภัยด้วยนะคะ

กลับมาสู่คอลัมน์ ท่องรอบโลก Knowledge around the World ซึ่งวันนี้ดิฉันจะมา เล่าเรื่องการเดินทางไปเมืองไมซอร์ ประเทศอินเดียให้อ่านกันค่ะ

ต้องกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์จีระ เป็นอย่างสูง ที่ให้โอกาสดิฉันเดินทางไปกับอาจารย์ เพื่อร่วมงาน SRII-India ICSEM 2012 3rd International Conference on Services in Emerging Markets ซึ่งจัดขึ้นที่ Infosys Training Center, Mysore Campus เมื่อวันที่ 12-15 ธันวาคม ที่ผ่านมา โดยอาจารย์ได้ร่วมเวทีอภิปรายกับ ดร.อัศนีย์ ก่อตระกูล จาก NECTEC และคุณนันทวัน วงศ์ขจรกิตติ สำนักงานรัฐบาลอิเล็กทรอนิกส์ เป็นตัวแทนจากกระทรวง ICT

บนเวทีเสวนาเรื่อง E-Governance

อาจารย์จีระ หงส์ลดารมภ์ ได้รับเกียรติเป็นผู้อภิปรายคนแรก สิ่งที่น่าทึ่งในเวทีนี้คือเรื่อง ICT เป็นสิ่งที่สำคัญมากในอนาคต เพราะจะช่วยสร้างมูลค่าเพิ่มทั้งด้านการผลิตและการบริการ แต่สิ่งที่สำคัญมากไปกว่านั้นคือต้องพัฒนาทุนมนุษย์ให้มีความคิดสร้างสรรค์ที่จะนำนวัตกรรม ICT ไปสร้างมูลค่าเพิ่มให้ได้

ดร.อัศนีย์ ได้เล่าถึงนโยบายของรัฐบาลได้ที่จะยกระดับนวัตกรรมบริการโดยใช้ ICT ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น ในลักษณะ G2G และ G2C เพื่อเน้นเรื่องจากบริการจากภาครัฐสู่ประชาชนจริงๆและเพื่อรองรับการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนและสุดท้ายคุณนันทวัน ได้เสนอเรื่องการนำเทคโนโลยี Cloud เพื่อมาใช้ในนวัตกรรมบริการ

Thailand Team

บนเวทีเสวนาเรื่อง E-Governance

งานในครั้งนี้ทำให้เห็นว่าประเทศไม่ได้ด้อยกว่าประเทศใดในเวทีระดับนานาชาติ แต่สิ่งที่สำคัญที่สุดต้องช่วยกันผลักดันให้นวัตกรรมบริการ ICT เกิดขึ้นจริงเพื่อประโยชน์ของประชาชน

นอกจากเวที International Conference แล้ว ดิฉันอยากจะเก็บตกเรื่องราวและสถานที่ต่างๆ ที่ได้สัมผัสที่ประเทศอินเดีย เมืองที่อาจารย์จีระ และ ดิฉันเดินทางไปร่วมงานนั้นชื่อเมือง ไมซอร์ อยู่ห่างจาก บังกาลอร์ประมาณ 146 กิโลเมตร ไมซอร์ เมื่อก่อนเคยเป็นที่ตั้งพระราชวังของกษัตริย์รัฐคานาดา แต่ปัจจุบันได้ย้ายพระราชวังที่ประทับไปอยู่ที่เมืองเชนไน และ บังกาลอร์จึงทำให้พระราชวังกลายเป็นสถานที่ท่องเที่ยว เปิดให้นักท่องเที่ยวชมความสวยงามของสถาปัตยกรรม ในตัวอาคารมีภาพวาดเรื่องราวการครองบัลลังค์ของกษัตริย์รุ่นต่อรุ่นตัวอาคารพระราชวัง

นอกจากนั้นยังเป็นที่ตั้งของมหาวิทยาลัย Mysore University ที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักดีของคนไทยในด้านศิลปะและวัฒนธรรมศึกษา มีนักศึกษาไทยจบจากที่นี่หลายต่อหลายรุ่น

ดิฉันขอเริ่มการเดินทางจากการเดินทางโดยสายการบิน Jet Airways บินไปลงที่มุมไบและต่อเครื่องไปที่บังกาลอร์ ซึ่งเวลาที่เครื่องจะออกเป็นเวลา

ประมาณตี 2 แต่เนื่องจากมีปัญหาทางสภาพอากาศทำให้เครื่องขึ้นไม่ได้จึงเลื่อนเวลาออกไป 6 โมงเช้า

เมื่อถึงที่สนามบินบังกาลอร์ ดิฉัน และ อาจารย์จีระ ได้พบกับคุณนันทวัน (ดิฉันขอเรียกว่าพี่ตูก) ซึ่งรอตั้งแต่เที่ยงคืน เนื่องจากพี่ตูกเดินทางโดยสายการบินไทยที่บินตรงกรุงเทพ-บังกาลอร์ จากนั้นเราเช่ารถต่อไปไมซอร์ โดยจ่ายค่าเช่ารถ 4,500 รูปี รถที่ใช้เดินทางเป็นรถเล็กลักษณะ Eco Car ทำให้รู้ว่าคนอินเดียนิยมรถเล็กเพราะประหยัดน้ำมัน

การเดินทางที่ใช้เวลาประมาณ 4 ชั่วโมงกว่าสิ่งที่ดิฉันได้ตระหนักอีกเรื่องของวัฒนธรรมคนอินเดียคือเขาจะบีบแตรตลอดเวลาในการขับรถ และสังเกตอีกอย่างว่าถนนโดยมากจะมีเลนส์ ใครแซงได้ แซงเอา

และแล้วก็มาถึง Infosys Campus สถานที่จัดงาน แต่กว่าจะเข้าไปด้านในได้นั้นมีการตรวจอย่างเข้มงวด ทั้งตัวเรา ทั้งข้าวของ แม้กระทั่งกระเป๋า แต่เมื่อเข้ามาแล้วจะพบว่าที่นี่มีสถาปัตยกรรมที่สวยงามเหมาะที่จะเป็นแหล่งเรียนรู้เป็นอย่างดี

Infosys Mysore Campus

หลังจากที่วันแรกเราอาจารย์จีระได้ร่วมงานแล้ว เวลาอีกวันก่อนที่จะเดินทางกลับ อาจารย์ให้ดิฉันเช่ารถไปดูสถานที่ต่างๆรอบเมือง และมีพี่ตุ๊กเป็นผู้ร่วมคณะอีกครั้ง เราเดินทางไปพระราชวังไมซอร์กัน ที่นั่นงดงามมาก โดดเด่นเป็นสง่า สถาปัตยกรรม โครงสร้างรูปวาด อยู่ในสภาพที่สมบูรณ์ ถือว่าเป็น ไฮไลท์สำหรับผู้เดินทางมาเที่ยวไมซอร์เลยทีเดียว

หน้าพระราชวังไมซอร์

หลังจากนั้นสารถิของเราได้พาไปรับประทานอาหารอินเดีย ที่นั่นอาหารอร่อยมาก ที่สำคัญราคาไม่แพงเลย

พอรับประทานอาหารเสร็จอาจารย์จีระ ให้รถยนต์ไปส่งพี่ตุ๊กที่ Infosys อีกครั้ง ก่อนที่ดิฉันและอาจารย์จะเดินทางไปสนามบินบังกาลอร์เพื่อต่อเครื่องไปมুমไบ และเดินทางกลับประเทศไทย การเดินทางครั้งนี้ถึงจะเหนื่อย แต่ก็ถือเก็บสิ่งที่คุ้มค่าได้มากมาย ทั้งได้เยี่ยมชมแห่งเรียนรู้ที่ทันสมัย ได้รับประทานอาหารอร่อย ได้ชมสถานที่ที่สำคัญของเมืองนั้น และที่สำคัญได้สร้าง Connection ทั้งกับคนไทยเองและคนอินเดีย เพื่อนำมาสร้างมูลค่าเพิ่มกับงานพัฒนาทุนมนุษย์ของอาจารย์จีระที่ทำอย่างต่อเนื่องทุกวันค่ะ